

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Negyedévre	30 dinár
Egy óra	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladv. szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL

Obiliteva (Zapolya) utca 1.
Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDEN NAP, HÉTFŐ ES
ÜNNEPEK UTANI NAPOK KIVETÉVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 12. szám.

Szerda, január 18.

Hivatalos látogatás Romániában.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 16.

Jól értesült politikai körökből közlik, hogy február havában vagy március hó elején Alexander király öfelsége Pasity miniszterelnökkel és több miniszter kíséretében hivatalos látogatást tesz Bukarestben.

Mária hercegnőnek és a román királynénak beogradi látogatásáról hivatalos körökben egyelőre még semmit sem tudnak.

Az SHS. állam és Románia szövetsége.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 16.

A bukaresti „Epoha” legújabb száma közli Take Jonescu következő nyilatkozatát: Habár a királyi házasságok mostanában csak a családi életnek képezik aktusait, azok mégis nagy befolyással lehetnek az államok közötti politikai viszonyokra. Mária hercegnőnek az SHS állam királyával való eljegyzése nem alkot politikát és nem változtat a politikai helyzetén. A két állam között fennálló szövetséget, mely közös érdeken és tradícionális szövetségi összeköttetésen alapul, csak megvilágítja ez a házasság. A két királyi család egyesülése pedig megkoronázza a két nép szövetségét.

A szkupstina munkaprogramja.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 16.

A szkupstina most kezdte meg rendes üléseit. A kormány deklarációjának a parlamentben való megvitatása után a szkupstina meghozza a házszabályt, majd a márciusi 12-ted indemnitásnak megszavazása után a Németországgal kötött szerződésről készült törvényjavaslatot veszi tárgyalás alá. A parlamentáris körökben valószínűnek tartják, hogy ezen ügyek befejezése után a Házat rövid időre elnapolják, hogy a törvényelőkészítő bizottságnak ideje legyen előkészíteni a szkupstina elé megvitatásra kerülő többi fontos törvényjavaslatot.

A szkupstina ülése.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 16.

Ma délután 5 órakor nyitotta meg dr. Ribár házelnök a szkupstina első rendes ülését a szünet után.

Az elnök mindenekelőtt közölte a képviselőházzal öfelségének Alexander királynak Mária román királyi hercegnővel történt eljegyzését, valamint az ezen alkalomból küldött távirati gratulációkat. Ugyancsak jelentette az elnök, hogy a király a szkupstina gratulációjára köszönetét fejezte ki. A szkupstina tagjai felálltak erre és percekig éltették a királyt és Mária hercegnőt.

A házelnök felolvasta ezután a hadügy- és külügyminiszterek kinevezéséről szóló királyi ukázokat, majd egyéb kisebb jelentőségű interpellációk után áttértek a napirendre: a kormány deklarációjának megvitatására.

Az ellenzék, amely minden alkalmat megragad arra, hogy a kormány működését kritizálja, most is

felhasználta erre az alkalmat. Gyonovity köztársasági képviselő volt az első szónok, aki a kormány deklarációját nem tartja teljesnek azon okból, mert csak a szkupstinában kifejtendő programjáról szól, azonban említést sem tesz a kormány bel- és külpolitikájáról, a melyről pedig a parlamentnek is informálva kell lennie, mert csak így lehet a kormányban ebben az irányban való működése eredményes. A szkupstinának például fogabna sines arról, hogy milyenek a szerződéseink a szövetsédes államokkal, további szavaiban pedig a helpolitikára nézve is talál kritizálni valót. Közel egyórás fejtegetést követve Jovánovity Jőca földműves-párti képviselő, aki a kormány deklarációját ugyanily irányban kritizálja.

Dr. Ribar ezután az ülést bezárta és a következő ülést holnap délután négy órára tűzte ki.

A muzulmán-párt magatartása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 16.

Parlamenti körökben beszélnek, hogy a muzulmánok a szerajevői karácsonyi konferenciájuk óta ingadozó állást foglaltak el a politikában. A kormánnyal szemben újabb követeléseket támasztanak, amelyek semmiképpen sem fogadhatók el.

Mértékadó politikusok felfogása szerint ha a muzulmánok politikai irányítása nem kerül az egészséges gondolkozású muzulmán képviselők kezébe, valószínű, hogy a muzulmánok két miniszteri tárcáját felosztják a demokrata- és radikális-pártok között.

Visszarendelik az olasz hadihajókat vizeinkről.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 16.

Rómából jelentik: Az olasz kormány elrendelte, hogy a „Marsalla” nevű olasz hadihajó azonnal hagyja el az SHS állam vizeit.

Kormányválság kisért Ausztriában.

Wien, jan. 16.

A nagynémet néppárt nem fogadja el a lanai egyezményt. Valószínű, hogy rövidesen kitör a kormányválság. Schober esetleg egy hivatalnok kormány élére kerül.

A spanyol kormányválság

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Madrid, jan. 16.

A spanyol király kihallgatáson fogadta a lemondott hadügyminisztert és pénzügyminisztert, akik kijelentették, hogy megmaradnak a Maura miniszterelnök által a királynak átnyújtott lemondó leveleikben kifejtett álláspontjuk mellett.

Támadják az osztrák pénzügyminisztert.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, jan. 16.

Wanch nagyünet képviselő a Morgen mai számában Guertler pénzügyminisztert azzal vádolja, hogy tőzsdei tippeket adott környezetének és a valutabejelentéseket és kötelezettségeket előre elárulta a bankoknak.

Vége felé jár a budapesti vasassztrájk.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 16.

Azok a tárgyalások, amelyek a magyarországi vas- és vémunkások szövetségének vezetősége és a Ganz, Hoffer és Schrantz gyárak igazgatósága között a munka megindításának érdekében vasárnap folytatódtak, mindkét részről sok engedékenységet eredményeztek. Remélhető, hogy a békét a legközelebbi napokban megkötik és a munka a gyárakban ismét megkezdődik.

Betörés a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 16.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága feljelentést tett a rendőrségen, hogy a bank főintézetében lévő anyagraktárban betörést követtek el. Az anyagraktárban lévő páncelszekrényt a szekrény őrzetével megbízott pénztáros este nyitva felejtette. A betörők a nyitvahagyott páncelszekrényből kivették az ott elhelyezett vaskazettát, azt felfeszítették és harmincezer korona készpénzt, valamint rendkívül sok nagyértékű értékpapírost elvittek. A nyomozás annyit már megállapított, hogy a betörést csak a helyi viszonyokkal ismerős egyén követhette el.

TŐZSDE

Január 16

Beograd. Valuták: Frank 5093, Dollár 7050, Lei 5450, Osztrák korona 140.

Devizák: London 306, Páris 595, Newyork 7190, Milano 31515, Prága 122, Berlin 3975, Wien 1055, Bukarest 5650, Budapest 1150.

Zürich. (Nyitás.) Berlin 285, Newyork 515, Milano 2275, Prága 855, Budapest 82.5, Zagreb 185, Varsó 18, Wien 17.

Budapest. (Nyitás.) Napoleon 2495, Dollár 652, Frank 52.5, Lengyel márka 22.5, Márka 368, Lira 27.75, Osztrák korona 9, Rubel 68, Lei 503, Szokol 1063, Dinár 915.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 2530, Font 2785, Dollár 664, Frank 54, Lengyel márka 23, Márka 367, Lira 2890, Osztrák korona 10.25, Lei 505, Szokol 1100, Dinár 930.

Devizák: London 2780, Newyork 665, Berlin 355, Milano 29, Páris 5375, Prága 1095, Wien 9.75, Zagreb 232.5.

Létity dr. püspök Beeskereken.

Beeskerek, jan. 16.

Tegnap számunkban röviden megírtuk, hogy Létity dr. metropolita, volt temesvári püspök a görög keleti vízkereszt ünnepe Beeskerekre érkezik. A püspök a szokásos vízszentelési szertartásokat fogja végezni és istentiszteletet tart a belvárosi szerb templomban.

Létity dr. püspök a beeskereki görög keleti szerb hitközség meghívására érkezik Beeskerekre, ahol két napon át időzik. Fogadására és itt-tartózkodására vonatkozólag az illetékes körök, a hatóságok és a szerb hitközség már minden intézkedést megtett, hogy a püspök minél kellemesebben érezze magát városunkban. Tegnap kiadták erre nézve az összes utasításokat és kidolgozták a részletes programot, melyet a délutáni órákban falragaszok útján közöltek a közönséggel.

A tervezet szerint Nádaski György beeskereki főszolgabíró ma Kikindára utazik a püspök elé. Holnap, 18-ikán reggel hét órakor pedig a püspökkel visszaindul Beeskerekre. Szerdán délelőtt kilenc órakor érkezik dr. Létity Melencére, ahol Bogdanov Józsa főispán-kormánybiztos fogadja, délelőtt tíz óra körül érkezik a metropolita és kísérete Beeskerek határához. Itt Alekszity Bogolyub polgármester és Iszakovity Szvetozár várják majd az illusztris vendéget. Az üdvözlés után az egész menet bandériummal az élén a Geteova (Német) és a Brigadiria Risztitya (Aradáci) utcán, a Kralja Petra trgon (Főtér) és az Alexandrova (Pó) utcán át a belvárosi görög keleti templomba kíséri a püspököt, ahol rövid istentiszteletet tartanak. Ezután a menet kocsikon elvezeti a püspököt lakására, illetve az egyházközség elnökének házáig.

Délután három órakor küldöttséget fogad a megyeházán a főispán hivatal helyiségében. A küldöttségek bejelentése az alispáni hivatalban eszközölendő.

A vízkereszt napján, esütörtökön délelőtt fél kilenc órakor harangoznak első ízben liturgiára. Az istentiszteleten a püspök celebrál nagy papi segédlettel. Mise után ünnepélyes felvonulás lesz a Karadzity (kis) hídra, ahol a vízszentelési szertartásokat végzi.

Csütörtökön délután fél kettőkor diszebedet adnak a metropolita tiszteletére. A banketten való részvételt ma délután két óráig kell bejelenteni a megyei főjegyző irodájában.

Bankett után a püspök látogatásokat tesz. Létity dr. valószínűleg péntek reggel távozik Beeskerekről.

Létity dr. metropolita fogadására minden intézkedést foganatosítottak már. A város főbb utvonalai, különösen azok az utcák, melyeken a püspöki menet átvonul, feldíszítve és felfellobogóztatva várják az egyházfőt. A templom bejáratát és belsejét galyakkal díszítik. A kishídon pedig girlandok és lobogók köszöntik az egyházi méltóságot.

Beszűntetett dunai hajójáratok. Beogradból jelentik: A beogradi hajószindikátus közli, hogy a dunai nagy jégzajlás miatt a mai naptól kezdve a további intézkedésig beszüntette a hajójáratokat Beograd—Panesevo és Beograd—Gradska között.

A francia sovinizmus veszélyezteteti az európai konszolidációt.

A német jóvátételről csak ideiglenes a döntés.
Az új francia kormány.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Róma, jan. 16.

Poincaré miniszterelnökségével ugyan komor felhők lepik el az európai látóhatárt, de valószínű, hogy a francia sovinizmus ezzel a kísérlettel megbukik. Poincaré most felelős állásában be fogja látni, hogy sokkal könnyebb a sajtóban lármát csapni, mint gyakorlatilag cselekedni. A kudarc bizonyosra vehető, amely után Franciaország újra visszatér majd a valósághoz.

Róma, jan. 16.

Az olasz lapok szerint a német jóvátételre vonatkozó mostani döntés csak ideiglenes, a fizetendő összegek nagyságát néhány napon belül Párisban véglegesen megállapítják.

Olasz politikai körökben a francia-angol szövetség tervét meg-hiusultnak tekintik.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 16.

Bethlen István gróf miniszterelnök szombat este találkozott Klebersberg Kunó gróf belügyminiszterrel, Nagyatádi Szabó Istvánnal és Gaal Gasztonnal és velük két órán át tanácskozott a kormány választójogi programjáról, amelynek tervei előreláthatólag még sok átalakuláson fognak keresztül-menni.

A miniszterelnök szerdán megismerteti a reformot a kisgazdapárttal. A keresztény-párttal is legközelebb közli a javaslatot. Bethlen reméli, hogy az új választójogi törvényerőre emelkedését február tizenhatodikáig biztosíthatják.

Budapesti, jan. 16.

A nemzetgyűlés máról kezdve 8 óras üléseket tart.

Budapest, jan. 16.

Politikai körökben rendkívül élénk feltűnést keltett a hír, hogy tíz ekszponált legitimista képviselő, élükön Rakovszkyval, belépnek a Friedrich-pártba.

Rakovszky nyilatkozott ez ügyben és kijelentette, hogy a belépésről terjesztett hírek teljesen alaptalanok.

Friedrich István erre a következőket mondotta:

„Csodálkozással olvastam Rakovszky István és Taszler Béla cáfolatát. Bizonyos, hogy itt csupán tévedésről lehet szó. Azokat a feltételeket ugyanis, amelyeket a belépő képviselők kívántak, mi teljesítettük, a párt programját kibővítettük, címébe felvettük a földműves és polgári jelzőt. Lingauer Albin, Ferdinándy Gyula, Sigray Antal, Windischgrätz Lajos, Huszár Elemér, Beniczky, Somogyi István és Palavicini, tehát összesen nyolcan nekem aláírták az ívet, Taszler Béla és Rakovszky István pedig Lingauer Albin felszólítására bejelentették csatlakozásukat, sőt ők is aláírták a belépési nyilatkozatokat.”

Budapest, jan. 16.

Az új francia kormányban a szenátusnak és a képviselőháznak valamennyi pártja képviselve van, kivéve a jobboldali szociálistákat. Egy miniszteri, négy államtitkári és három főmegbízotti állást takerékosságból törölték. A kormányban több pénzügyi szaktekinetely, még pedig Berard a szenátus, Neumourry a képviselőház pénzügyi bizottságának főelőadója, illetve elnöke és Lesteyne, valamint Raibert előadók is helyet foglalnak.

Páris, jan. 16.

Lloyd George és Poincaré találkozására igen szívélyes lefolyás volt.

Az új kormány egyhangulag hozzájárult a francia-angol egyezményhez.

Budapest, jan. 16.

A keresztény-pártban eddig negyvenkét képviselő irta már alá a Bethlen-féle egységes pártba való csatlakozásra vonatkozó ívet. A jövőheti tárgyalásoktól függ, hogy Haller István csoportja Bethlenhez vagy Friedrichhez csatlakozik-e vagy pedig külön marad. A keresztényszocialista-párt megtartja ön-állóságát.

Budapest, jan. 16.

Politikai körökben azt hiszik, hogy a Friedrich-pártból a legitimisták ellenzéki pártja fog kialakulni Apponyi vagy Andrássy vezetésével.

Lázadás címén indítanak eljárást Beniczky ellen.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 16.

A királypucsal kapcsolatosan folyamatba tett bűnygyben a büntető törvényszék vádtanácsa lázadás büntette címén vizsgálatot rendelt el Beniczky Ödön volt belügyminiszter ellen. A vizsgálat lefolytatását Lengyel Ernő dr. vizsgálóbíró végzi, aki ma délelőttre beidézte Beniczkyt, akinek kihallgatásával a vizsgálat befejeződik.

A „Nova Evropa” IV. könyvének 2. száma folyó hó 11-én jelent meg a következő tartalommal: 1. A jugoszlávság és a szlávtság. (Popović L.) 2. Elmélkedések a hóról. (Sekulić I.) 3. Miért eltérni Skotus Viator politikájától. (C.) 4. Alkotmányi érzék Jugoszláviában. (Dr. S. Kiršner.) 5. A jugoszláv Vörös-Kereszt. (L.) 6. Gazdasági szemle. Részvénytársaságok és az új illetéktörvény. (Dr. Hugo Verk.) — Még egy sikertelen kísérlet (Živaljević D. D.) 7. Nevelési szemle. Magasabb pedagógiai iskola. 8. Irodalmi és művészeti szemle. Az Európai kultúra és az orosz intelligencia. — Koljesznyikoy képkiallítás.

HIREK

Staity Nadesda hangversenye. Holnap, szerdán este fél kilenc órai kezdettel lesz Staity Nadesdának, a beogradi opera fiatal művésznőjének hangversenye. A koncerten a Ripka Imre vezetése alatt működő zenekar is szerepel két önálló számmal. Staity Nadesda énekszámánál pedig ők szolgáltatják a kíséretet. A művésznő legjobb szerepeiből választott műsora opera részéhez egy-egy áriát és így a Bohémekből Müzette valzerét, a Büvös vadászból Auchen áriáját, Csajkovszki Onyeginjéből pedig Tatjana levelét (II. felvonás) fogja előadni. Ezenkívül Hrisztity Elegiája, Tosti Ninonja és Binyieski Grivnája szerepel műsorán. A hangverseny pontosan fél kilenckor kezdődik, a közönséget kérik a pontos megjelenésre, mert az egyes számok alatt a terembe vezető ajtók zárva lesznek. Jegyek Mangoldnál, Dojkovitynál és az esti pénztárnál kaphatók.

Kedélyes-estély a Kaszinóban. A Kulturbund beeskereki fiókja vasárnap kedélyes-estélyt rendezett a Kaszinóban. Az estélyen, mely ugyerkölesileg mint anyagilag igen jól sikerült, kabaréelőadásokat is rögzítettek, amelyen Ruess Ferenc magánszámait és kupléit, különösen azonban Ruess Ferenc és Feketics Mariska duettje nagy tetszést keltett. A kabaré után tánc következett.

Nagy havazások Wienben és Budapesten. Budapestén tegnaptól kezdve erősen havazik. Az utcákon mindenfelé lábnyi magas a hó. Wienben megakadt sok helyen a közlekedés. Angliából is nagy hóviharakat jeleznek.

Elhalasztották a Katince-pusztai gyilkosság tárgyalását. Tegnapra tűzte ki a beeskereki törvényszék Vneskovaeski Ráda Katince-pusztai csász meggyilkolása ügyében a büntető főtárgyalást. A vádlottak Mires Dusan és társai, valamint a beidézt tanúk meg is jelentek, a tárgyalást azonban különféle okok miatt el kellett halasztani. A tárgyalás pontos idejét még nem határozta meg a törvényszék.

A Slávija sportegyesület bálja. Szombaton zajlott le a Kaszinó összes termeiben a „Slavija” sportegyesület álarcos és jelmezes táncmulatsága. Nyolc óra felé már sergesen jöttek a legkülönbözőbb jelmezbe bújtatott fiatalok, fél kilenc órára pedig amikor a felvonulás megkezdődött, már egészen megtelt a Kaszinó saletlije, ahol a jelmezesek gyülekeztek. Éjfélkor szépségversenyt tartottak, melynek első díját Hektor Berta, második díját pedig Weibl Rózsika nyerte. A rutságversenyben Halmai Kálmán került ki győztesen, aki kakasjelmezével a legsikerültebb maszkok közé tartozott. A táncmulatság víg hangulatban a késő reggeli órákig tartott.

A kikindai izr. nőgyelet idei mulatsága a legszebb estélyek egyikének ígérkezik. A vezetőség mindent elkövet, hogy a közönség kitűnően érezze magát. A jó összeköttetésre való tekintettel vidékiek is könnyen jöhetnek. Megkeresések meghívó irányában dr. Varróné elnök-nőhöz intézendők.

Az melyik len...
közöns...
let...
ünne...
kon...
rilis...
követ...
május...
szébb...
4. és...
lág...
nep le...
24-ik...
tend...
ünne...
31-ik...
szint...
ben...
szom...
tejes...
sárn...
hagy...
Lesz...

A Z...
turbiz...
este le...
terme...
lyen...
nök...
tizmus...
ról...
szives...

Atu...
összes...
vezete...
Berlin...
zöhet...
nister...

— a...
tárnál...
let...
fenn...
ben...
biztos...

Uj...
napon...
dul...
men...
karr...
lenik...
ken...
trator...
ben...
zott...

Rot...
Banat...
Hrist...
ban...
napta...

Her...
nak...
közli...
sét...
és...
besz...
magya...
szó...
ránd...
a cím...
kes...
Miklo...
szerke...
párbe...
bos...
a Sós...
regén...
szam...
pet...
te...
rovat...
lapp...
mutat...
Badar...
Uj...
25, fél...

Az 1922-ik esztendő. Az újév, melybe néhány napja az idő végtelen tengerén szerencsésen belevezünk, a naptárszerkesztők szerint közönséges esztendő. Ez annyit jelent, hogy 365 nappól áll. Nagyobb ünnepek az idén a következő napokon lesznek: a Husvét ünnepe április 16. és 17-ikére esik és ennek következtében az Áldozó esütörtök május 25-én lesz, míg a tavaszi legszébb ünnepet a Pünkösödöt június 4. és 5-én ünnepli a keresztény világ. Az idén Karácsony hármass ünnepe lesz, mert az előestéje, december 24-ike vasárnapra esik s az esztendő utolsó napja is vörös napos ünnepel végződik, mert december 31-ike vasárnapra esik. Márciusban szintén kettős ünnep lesz, amennyiben Gyümölesoltó Boldogasszony szombatára esik. A farsang majdnem teljes nyolc hétig tart, farsang vasárnapja t. i. február 26-án és Husvagyó kedd február 28-ikán lesz. Lesz tehát idő a mulatságokra.

A Zsidó Nemzeti Egyesület kulturbizottsága folyó hó 17-én, kedden este fél 9 órakor a chebra-ház nagyszobájában kultur-estélyt rendez, melyen dr. Stern Lázár hitközségi elnök az előbeszédet tart az antiszemitizmus keletkezéséről és fejlődéséről. Belépti-díj nincs, érdeklődőket szívesen lát a Vezetőség.

Átutalások és csek-kiírások az összes kül- és belföldi piacokra, nevezetesen Bécs, Prága, Budapest és Berlinre legjutányosabban eszközölhetők — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Nagybecskereki Takarékpénztárnál (Korona-szálló épület I. emelet. Telefonszám 16.) Ugyanott a fennálló devizarendelekek értelmében árukvitelre vonatkozó valutabiztosítások is nyújthatnak.

Új hetilap Beeskereken. A mai napon új szerb nyelvű hetilap indul meg Beeskereken, „Bockalo” címen. A satirikus hetilap számos karrikatúrával, füzet alakjában jelenik meg minden második pénteken. A lap szerkesztője és illusztrátora Pavlovity Sáca, aki régebben a beogradi vicclapoknál dolgozott.

Román népnaptárak. „Calendarul Banatului pe anul comun dela Hristos 1922” vizonteladásra nagyban az ismert osjeki Lustig-féle naptárvállalatnál szerezhetők be.

Herczeg Ferenc képes hetilapjának, az Új Időknek második száma közli Herczeg Ferenc megemlékezését Kiss Józsefről, Bársony István és Henry amerikai író érdekes elbeszéléseit, Csathó Kálmánnak, a magyar középosztály válságáról szóló II-ik cikkét, amelynek „Ábrándos öregek, — józan fiatalok” a címe, Lyka Károly elmés és érdekes írását a Futurizmusról, Nagy Miklós és Boross Sándor verseit, a szerkesztő új rovatának, az „Elesett párbeszédeknek” első darabját, Dobosi Pécsi Mária új regényének és a Sóstó című világhírű új francia regénynek folytatását, azonkívül számos aktuális vonatkozású képet, cikket és a „Szerkesztő üzeneteit” és a „Szépségápolás” állandó rovatait. A gazdag tartalmu hetilapból szívesen és díjtalanul küldőnk mutatványszámot a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrásy-ut 16. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 25, félévre 50 dinár, mely összeget a

Péridy Marinkó a vizsgálóbíró előtt.

A vizsgálóbíró megkezdte Péridy és társainak kihallgatását. — Még mindig tagadnak a rablók. Hogyan fest Péridy.

— A „Torontái” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 16.

Péridy Marinkó, a Bánát réme és három társa a múlt hét péntekje óta a beeskereki fogház lakói. A melencei esendőrség szerdán éjjel elfogta őket és kihallgatásuk után a beeskereki királyi ügyészség rendelkezésére bocsátotta az ügyészség fogházába.

Péridy Marinkó nem első ízben került a beeskereki fogházba, egy ízben már vendége volt néhány napig, mikor azonban a fogházi élet egyhangúságát meguntta, furfangos módon megszökött s már-már felöltött, hogy soha többé nem kerül oda vissza.

A betyársors azonban, akárhogy kedvezett is neki a szerenese, mégis csak elérte és Péridy most már újra, talán utoljára feleserélte a szabad rablóéletet a szűk fogházcellával. Más kiint innen a szökésen kívül nincs, csak egy út szabad még előtte és ez az akasztófához vezet. És ezt jól tudja Péridy is. Más ítéletet nem is várhat azután, hogy már előzőleg törvényen kívül helyezték.

Péridy, amikor átadták a fogház vezetőségének, a szomorúságnak vagy bánkodásnak legesekélyebb jele sem volt látható. Egykedvűen állta a hivatalos aktusokat s szinte gunyos mosollyal mérte végig a fogházorókat. A parancsokat vállvonogatva, huzódzkodva teljesítette, de egy pillanatra mégis csak megszeppent, amikor beesapodott háta mögött a fogházajtó. Talán érezte, hogy most végérvényesen bezárult előtte a világ, a szabadság. A pillanatnyi megbánással vegyített ijedtség azonban csak rövid ideig tartott, a következő pillanatban már újra a régi Péridy, a haramia, a rablóvezér és többszörös gyilkos állt a fogházgondnok előtt. Hirtelen kiegyenesítette magát és szinte szemtelen közömbösséggel mosolygott.

A fogházban a lehető legszigorúbb őrizet alatt tartják a rablókat. Míhdegyiket külön-külön, egymástól távol fekvő cellában helyezték el, Péridyét pedig óvatosságból

még meg is bilincselték, mivel nála erősen lehet tartani a szökéstől.

Franjo Klarity vizsgálóbíró hét-főn délelőtt kezdte meg a rablóbanda tagjainak kihallgatását és vallomásaiknak jegyzőkönyvbe való felvételét. Tegnap délelőtt fegyveres fogházorók vették körül az erősen megbilincselte rablóvezért és úgy vezették a fogházból a törvényszéki épület földszintjén lévő vizsgálóbírói irodahelyiségbe. Péridy kihallgatása még nincsen befejezve, előreláthatólag több napot is vesz igénybe s így a banda többi tagjaira csak azután, valószínűleg a hét végén vagy a jövő hét elején kerül a sor.

Péridy ezideig megmaradt a csendőrségen tett vallomása mellett, hogy azokat a büntetteket, melyeket neki tulajdonítanak, nem ő követte el. Egyes kérdéseknél azonban sokszor zavarba jön, láthatóan küzd magával, szünetet tart s töpreng azon, hogy most mit feleljen. Sokszor meg homlokgyenyest ellenkező kijelentéseket tesz, mint közvetlenül néhány perccel előtte. Valószínű, hogy a haramia a bizonyítékok és keresztkérdések sulya alatt mégis csak megtör és bevallja tetteit, melyek oly rétegett nevet szereztek neki mindenfelé.

A rablóvezérnek külseje és megjelenése korántsem olyan, mint amilyennek bünei és kegyetlenkedései után elképzeljük. Inkább jó módú vidéki kisiparosnak nézné a felületesebb szemlélő, mint hirhedt tömeggyilkosnak. Magas, széles vállu, morózus külsejű embert keres s helyette egy közepetermetű, polgáris öltözetű egyént talál. Az egyedüli ütököző pont, mely megragadja a szemlélő tekintetét, a rablóvezér szemé, mely különös villogásával és hunyorgatásával ellen-szenvet ébreszt fel.

A vizsgálóbíró munkájának befejezése után megszövegezik a vádiratot és megteszik a szükséges előkészületeket a tárgyalásokra, melyeket valószínűleg még a tavasszal megtartanak.

Magyarország kereskedelmi szerződése Jugoszláviával és a többi utódállamokkal.

A „Torontái” budapesti tudósítójától.

Budapest, jan. 15.

A „Torontái” budapesti tudósítója felkereste a Magyar Vámpolitikai Központ igazgatóját, Lengyel Gézát, hogy nyilatkozatot kérjen tőle Magyarország vámpolitikájáról és kereskedelmi szerződéseiről. Lengyel igazgató ezeket mondotta a kérdésre:

— Január 26-án hat hónapja lesz annak, hogy a békeszerződés életbe lépett. Ezen a napon egyuttal megszabadultunk a szerződés egyik terhetől: a régi vámtarifához — néhány egészen jelentéktelen tételt kivéve — nem vagyunk már kötve. Rajtunk áll, meddig tartjuk meg s mikor eseréljük fel újjal. Ezzel természetesen együtt jár az is, hogy ameddig a régi tarifa még érvényben marad, addig magasabb autonóm tételei fognak érvényesülni, — nem szólva most a tételeknek a vámfelpez kategorizálása utján történő enyhítéséről.

— A szerződéses tételek tehát érvényüket veszítik, amint általában kereskedelmi szerződések nélkül, rendezett gazdasági kapcsolat nélkül áll Magyarország új szomszédai között. Természetes, hogy a legkevésbé sem kívánatos állapot ez; ellenkezőleg: nem lehet fontosabb célja Magyarország kereskedelmi politikájának, mint minél előbb bizonyos rendet és megúgyvást teremteni a nemzetközi gazdasági relációkban. Ennek legegyszerűbb módja: mindazokkal az országokkal, amelyekkel lényeges árucserénk van, kereskedelmi szerződések kötni a régi értelemben.

— Itt Magyarország elsősorban megint a békeszerződésbe ütközik. A béke gazdasági rendelkezései, (a 200. és a következő cikkek) az összes ententeállamoknak — beleértve természetesen a kisenntentet is — biztosítják öt éven át (215. cikk) mindazokat a jogokat, melyeket különben csak szerződések utján s a kölcsönösség alapján kaphatnának meg. Eppen azokról a kérdésekről van e cikkekben szó, melyeket különben kereskedelmi szerződések utján szoktak egymással rendezni az államok.

— Ebből az következnék, hogy mindezekkel az államokkal kereskedelmi szerződések nem is remélhetünk. Gyakorlatilag azonban úgy áll a helyzet, hogy már az elmúlt néhány hónap is bebizonyította a békeszerződés e részeinek gyengeségét és tényleg az új nemzeti államok hajlandók a békeszerződésen túlmenően megállapodásokat kötni, amint ezt a hajlandóságukat már Portorosében is kifejezték. Portorosében ugyan ugyszólván csak egy évi megállapodások jöttek létre, ezek azonban igen nagy jelentőségűek és kétségtelen, hogy az első lépés után mindezek az államok tovább is fognak haladni a rendezett gazdasági viszonyok biztosítása terén.

— Tulajdonképpen az lenne kívánatos, bár ez technikailag is kivihetetlen, hogy ha egyszer a kereskedelmi szerződéses tárgyalások megindultak, ezek se legyenek egyes államok kiszakított és elszigetelt tanácskozásai, hanem inkább együtt-

Sport

A „Vienna” Zagrebben. Az osztrák bajnokság 5. helyén álló Vienna a múlt héten ellátogatott Zagrebbá s két legerősebb jugoszlávai csapattal mérkőzött. Vienna — Hask = 1:1, Vienna — Gradjanski = 2:1.

Angol proficsapatok a kontinensen. Mindenki előtt ismeretes az angol szövetségnek immár 7 éves bojkottja, melynek értelmében angol csapat nem teheti lábát a kontinensre. Úgy látszik, már szelidebb hurokat pengetnek odaát, mert a bojkottot elvben feloldotta a szövetség, sőt már nagyban folytak a levelezések a legelőkelőbb csapatoknak pünkösdkor való szerepeltetése tárgyában.

Magyar Általános Hitelbank fiókintézeténél Szabadka, lehet a kiadóhivatal címére átutalni.

Adományok a tűzoltótestületnek. A Narodna Banka 200 koronát, a Jugoszlávia Biztosító Társaság 400 koronát juttatott újévi ajándék címen a helybeli önkéntes tűzoltótestületnek, amely összegeket hála-köszönetet mond a parancsnokság. — Ugyancsak ezuton köszöni meg a parancsnokság a tűzoltótestület által rendezett Szilveszterestély alkalmával történt felülfizetéseket.

Az első veliki beeskereki éjjeli őrző- és privát detektívállalat M. Dudás p. d. és J. Heingl, Svetozara Markovitya-ut. 1. sz. a helyiségben működését e hó 6-ikától megkezdte és kéri a n. é. közönség szíves pártfogását. Telefon 248. sz.

tes megbeszélések és összefüggő megállapodások. Arra célok ezzel, amit természetesen minden a gazdasági politikával foglalkozó szakember hangoztatott már: hogy a kereskedelmi szerződések s az általuk elérhető előnyök valóban becsesekké Magyarország számára csak akkor válnának, ha egyformán biztosítják az utat a különböző államokba, tehát Nyugat felé is és Kelet felé is. Nem kell ehhez sok magyarázat. A nyugati államok, tehát elsősorban Németország, Csehország, Ausztria stb. iparikkal (szállításával) vannak érdekelve Magyarországon. Viszont Magyarország fejlődő iparának termékeit főként Kelet felé, Jugoszláviában és Romániában igyekszik elhelyezni. Tehát a kereskedelmi szerződések előrelátható koncepciója az, hogy a nyugati államok engedelményeket kérnek tőlünk iparikkal behozatala tekintetében, amit mi tulajdonképpen abban az esetben adhatunk meg, ha mi is viszonylag szabad utat találunk Románia, Jugoszlávia stb. felé. Vagyis két szomszédos állam nem is igen tudja egymást kompenzálni. Az egészséges árucseréhez több közép-európai szomszédra kiterjedő megegyezés szükséges.

— Nagyon jól tudjuk, hogy kereskedelmi szerződéseket legalább a háború előtt nem szoktak ilyen módon kollektíve kötni s erre a módszerre most is aligha fog sor kerülni. Viszont éppen olyan természetes, hogy mint a háború előtt, most is minden egyes kereskedelmi szerződés előkészítésénél gondosan mérlegelni kell a szerződéses politika további céljait, utjait és a megállapodások hatását. Magyarország kétségen kívül hasonlíthatatlanul nehezebb helyzetben lesz a szerződések megkötésénél, mint valaha volt! mint valaha elképzelhetők. Mi mégis reméljük, hogy a mai gazdasági kaoszunk belátható időn belül barátságos megegyezések fogják végét vetni. Amint a régi értelemben vett kereskedelmi szerződések mindig az előnyök és kötelezettségek kölcsönös elosztásán alapulnak, ma is kölcsönös, tehát közös érdeke Európa minden államának, hogy a hosszú évek óta tartó bizonytalanságot rendezett állapotok váltsák fel.

Kifőzött szilvacefre

magokkal együtt, mely sertések etetésére nagyon alkalmas, **ingyen kapható**

Kohn Ignác szilviumfőzdejében a nagyhid mellett.

Prima minőségű

rózsaburgonya

kapható minden mennyiségben

Krunszka (Korona) u. 3. alatt.

ELADÓ

10 q vöröshagyma az 1920-21. évi termésből.

Szíves ajánlatok és megkeresések **Varga Sándor Srpska Klarija, Lányok-pusztája** címre küldendők.

Repülés a föld körül.

Egy napos ut? — Az aviatika jövője.

A francia természettudósok legutóbbi ülésén Louis Bréguet, a kiváló aviatikus szenzációs színekkel festette le azokat a lehetőségeket, amelyek a modern repülőgép-szerkesztés előtt állnak.

Rámutatott, hogy a háború alatt hatalmas lendületet vett az aviatika s a repülőgépek teljesítőképessége máris szinte elérte a legnagyobbat. Hatalmas személyszállító gépeket építenek, melyeken annyi utas fér el, mint egy vasúti kocsi, állandó járatokat tartanak fenn, melyeken menetrendszerű pontosságai közlekednek a repülőgépek olyan távolságokon, mint Párisból Varsóig. — 1919-től kezdve a francia postarepülőgépek 2.564.000 kilométernyi utat tettek meg, 12.811 utast szállítottak, 220.170 kiló podgyással — minden komolyabb baleset nélkül.

A jövő aviatikájának elsősorban az a célja, hogy leszállás nélkül lehessen megtenni legalább három ezer kilométernyi utat, azaz hogy át lehessen repülni egyfolytában az Atlanti óceánt. Ehhez legalább óránként 200 kilométeres sebesség előérése szükséges, hogy a gép minden légáramlatot biztosan le tudjon küzdeni s elméletileg nincs is semmi lehetetlenség ily gép szerkesztésében. A számítások szerint csak egy 2000 lóerős motor kérdése az egész és máris megállapították, hogy milyen típusú lesz majd a transatlanti repülőgép. Szárnyfelülete 250 négyzetméter, súlya 12-13 tonna, maximális sebessége óránként 250 kilométer, husz utas számára lesz hely, kívülük hét embernyi személyzetnek és négy tonna benzinnel, olajjal. Ez a gép — 2-3 év múlva meglesz — két és fél nap alatt ér el Párisból Buenos-Ayresbe. Az utiköltés mai értékben 9000 frank lesz, míg a rendes hajón 12-15.000 frank ma ez az utazás és husz napig tart. Nem messze vagyunk tehát attól az időtől, mikor hajón menni Amerikába valósággal ósdi módja lesz az utazásnak.

Tisztán technikai kérdés, hogy végeredményben oly könnyű motorokat építsenek, melyeknél egy lóerőre egy kilogramm súly esik és amelyeknél az energia nyolevan százalékat lehet kihasználni óránként 150 gramm benzinfogyasztással. Ha sikerül megcsinálni ezt a motort, akkor ez a repülőgép huszonhatezer kilométert tud megtenni egyfolytában, leszállás nélkül.

Ha negyedrészt akkora ellenállású levegőben is teljes erővel dolgozik a jövő benzinnel, akkor a repülőgép eléri a másodpercenkénti 320 méteres sebességet, ami óránként 1200 kilométernek felel meg. Annnyit jelent ez, hogy a jövő repülőgépe a hang sebességével fog száguldani, tehát a gépen utazók nem fogják hallani a motorjuk zúgását. Ez a gép a 45-ik szélességi fokon huszonnégy óra alatt kerüli meg a földet, vagyis akik rajta ülnek, azok számára nem nyugszik le a Nap. S hogy ez a káprázatos sebesség egyáltalán nem ábránd, azt eléggé bizonyítja, hogy máris sikerült könnyű monoplánnal 12.000 méter magasságban óránként 900 kilométeres sebességet elérni.

Kerületi Munkásbiztosító Pénztár Veliki Beeskerek.

32-922. sz.

89

Hirdetmény.

A szociálpolitikai miniszter urának 1921. évi december 2-án 75938 sz. a kelt rendelete és az országos munkásbiztosító pénztárnak 2937-921. sz. hirdetménye folytán az eddigi 12 napibérosztály helyett 13 osztály és az átlagos összegek az egyes napibérosztályokban eltérőleg az eddigiektől, dinárookra lett felemelve, illetőleg megállapítva.

A jövedelem és a betegség alkalmával adandó segély alapjául szolgáló az alábbi napibérosztályok:

Az I-ös napibérosztályba tartoznak azok, akiknek napi 2 dinár 50 para a keresetük.

a II-ik osztályba 2-50—3 dinárig,
a III-ik osztályba 3—3-60 dinárig,
a IV-ik osztályba 3-60—4-40 D-ig,
az V. osztályba 4-40—5-40-dinárig,
a VI-ik osztályba 5-40—6-60 D-ig,
a VII-ik osztályba 6-60—8 D-ig,
a VIII-ik osztályba 8—9-60 D-ig,
a IX-ik osztályba 9-60—11-60 D-ig,
a X-ik osztályba 11-60—14—D-ig,
a XI-ik osztályba 14—16-80 D-ig,
a XII-ik osztályba 16-80—20—D.
a XIII-ik osztályba 20 dináron felüli.

Észerint a heti betegsegélyilletékek a következőleg állapítottak meg:

az I. oszt. tartozók heti —72 dinár,
a II. oszt. tartozók heti —90 dinár,
a III. oszt. tartozók heti 1-08 dinár,
a IV. oszt. tartozók 1-26 dinár,
az V. oszt. tartozók heti 1-56 dinár,
a VI. oszt. tartozók heti 1-92 dinár,
a VII. oszt. tartozók 2-34 dinár,
a VIII. oszt. tartozók heti 2-82 D.
a IX. oszt. tartozók heti 3-36 dinár,
a X. oszt. tartozók heti 4-08 dinár,
a XI. oszt. tartozók heti 4-92 dinár,
a XII. oszt. tartozók heti 5-88 dinár,
a XIII. oszt. tartozók heti 7-02 dinárral.

Ezzel egyidejűleg a többi. u. m.: táppénz szoptatóknak, szülési és temetési segélyek aránylag lettek felemelve. Ezen rendelet értelmében felhívatom a munkaadók, hogy összes alkalmazottaikat újból jelentsek be pontosan az 1922. január 1-én élvezett járandóságaikkal együtt.

A bejelentések 8 nap alatt eszközlendők közönséges bejelentési íveken, bejelentendők az összes alkalmazottak, akik jelenleg vannak alkalmazva és akik 1922. január 1-től vannak alkalmazva, tekintet nélkül arra, hogy azok már be vol-

tak jelentve a kerületi munkásbiztosító pénztárnál vagy nem.

Munkások, segédek, kereskedő, segédek, tanoncok, házi szolgák, családok és napszámosok kötelesek magukat betegség és baleset esetére biztosítás végett keresetükre való tekintet nélkül bejelenteni, míg tisztviselők, cégvezetők és ezekhez hasonlók csak akkor, ha az évi fizetésük a 18.000 dinárt meg nem haladja.

Mivel ezen rendelet és változás 1922. január 1-én lép életbe, felhívja a kerületi pénztár az összes alkalmazottakat és munkaadókat, hogy a bejelentéseket 8 nap alatt pontosan eszközöljék, mivel ellenesetben az 1907. évi XX. törvényeikk 20. §-a alapján a szükséges adatokat saját alkalmazottaikkal a helyszínen, a bejelentést elmulasztottak terhére és veszélyére fogja megállapítani.

A szükséges nyomtatványokat a kerületi munkásbiztosító pénztár díjtalanul fogja kiadni a munkaadóknak.

Veliki Beeskerek, 1922. jan. 5.
Kerületi Munkásbiztosító Pénztár Veliki Beeskerek.

Gavra Zsivanovity, megbizott. Pavle Pavlovity Sora, igazgató.

Szőnyegkészítéshez
csomózó leányokat
felfogadunk.
Gyapjuipar Rt.
Guttman-gyártelep.

Retortafaszén
Legprimább minőségben, vagonrakományként kapható HUBERT LAJOSNÁL NOVI SAD, Zeleznička ulica 17, a TESLICI IPAR-MŰVEK vojvodina és szerémségi vezérképviselője. 2197

Krumenacker István
nyug. vasuti főfelügyelő 2177
vállal fuvarlevél felülvizsgálat és vasuti szállítástól eredő mindennemű visszkéreseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).
Fogad délelőtt 10—12 óráig.
Vel. Beeskerek, Etvesova u. 5.

Gépek és szerszámok

fa ízm és bádog } megmunkálására

eredeti gyári áron nagy választékban állandóan raktáron alábbi cégnél:

Karl Jetzbacher Zagreb,
Vlaška ul. 25. Saját gyár Bécsben. Kérjen árajánlatot! **Telefon 4-90.**